

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

H O T Ă R Ă R E nr. _____

din _____ 2023

Chişinău

**pentru aprobarea Programului naţional în domeniile cercetării şi inovării
pentru anii 2024-2027**

În temeiul art.27, art.59 alin. (1) lit. a) şi al art.60 lit. a) din Codul cu privire la ştiinţă şi inovare al Republicii Moldova nr.259/2004 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr.58-66, art.131), cu modificările ulterioare, Guvernul HOTĂRĂŞTE:

1. Se aprobă:

- 1) Programul naţional în domeniile cercetării şi inovării pentru anii 2024-2027, conform anexei nr.1;
- 2) Planul de acţiuni privind implementarea Programului naţional în domeniile cercetării şi inovării pentru anii 2024-2027, conform anexei nr.2.

2. Finanţarea Programului naţional în domeniile cercetării şi inovării pentru anii 2024-2027 şi a Planului de acţiuni privind implementarea acestuia se va efectua din contul şi în limitele alocaţiilor aprobate în acest scop în legea bugetului de stat pe anul respectiv, precum şi din alte surse, conform legislaţiei.

3. Ministerul Educaţiei şi Cercetării va preciza anual costurile incluse în Planul de acţiuni menţionat, în funcţie de bugetele anuale aprobate.

4. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Ministerului Educaţiei şi Cercetării.

5. Prezenta hotărâre intră în vigoare la data de 1 ianuarie 2024.

Prim-Ministru

Dorin RECEAN

Contrasemnează:

Ministrul educaţiei şi cercetării

Dan Perciun

Ministrul finanţelor

Petru Rotaru

PROGRAMUL

național în domeniile cercetării și inovării pentru anii 2024-2027

I. INTRODUCERE

1. Prin aprobarea Strategiei naționale de dezvoltare „Moldova Europeană 2030” (SND) au fost stabilite obiective de dezvoltare, direcții de politici și intervenții prioritare care au ca scop modernizarea tuturor sferelor vieții politice și social-economice pentru a aduce Republica Moldova mai aproape de standardele și valorile europene, care să asigure procesul de aderare a țării noastre la Uniunea Europeană (UE). Programul național în domeniile cercetării și inovării pentru anii 2024–2027 (PNCI) este principalul document de politici care stabilește prioritățile strategice și obiectivele de dezvoltare în domeniile cercetării și inovării, domenii care, de obicei, sunt printre primele domenii luate în considerare în procesul de integrare europeană, domenii care nu doar trebuie să fie printre primele pregătite pentru acest proces, dar trebuie să contribuie la pregătirea altor domenii și sectoare către procesul de aderare a țării noastre la UE.

2. Pentru realizarea obiectivelor de dezvoltare, în SND sunt stabilite mai multe direcții de politici și intervenții prioritare care vizează domeniile cercetare și inovare, dintre care evidențiem următoarele: majorarea treptată a fondurilor alocate pentru cercetare și dezvoltare cu 0,1 la sută din PIB în fiecare an; revizuirea modalităților de finanțare a științei în baza performanțelor și a cercetărilor conform utilității rezultatelor acestora; echilibrarea resurselor alocate pentru cercetarea fundamentală și cea aplicativă; orientarea cercetărilor aplicative spre teme relevante pentru dezvoltarea socioeconomică; crearea condițiilor pentru dezvoltarea și consolidarea legăturilor dintre mediul de cercetare și cel de afaceri; facilitarea transferului de tehnologii și inovații pentru susținerea antreprenorialului, eficientizarea utilizării resurselor și creșterea competitivității economiei naționale.

3. Astfel, pentru perioada 2024–2027, prin PNCI se va urmări realizarea obiectivelor de dezvoltare stabilite în SND printr-un efort conjugat al autorităților centrale, al organizațiilor din domeniile cercetării și inovării, cu implicarea mediului de afaceri. Prioritățile și direcțiile strategice ale PNCI au fost determinate în urma unui exercițiu de consultare largă a comunității științifice și a autorităților publice. Un accent deosebit va fi pus pe integrarea în Spațiul European al Cercetării (SEC) prin transformarea progresivă a funcționării interne a organizațiilor de cercetare-dezvoltare și prin dezvoltarea legăturilor cu organizații omoloage din UE, inclusiv prin valorificarea pleneră a oportunităților ce rezidă din statutul de țară asociată la Programul-cadrul european din domeniile cercetării și inovării „Orizont Europa”.

II. ANALIZA SITUAȚIEI

4. În general, sistemul de cercetare și inovare al Republicii Moldova se găsește într-o situație precară și în cursul unui proces de contracție, cu scăderea numărului de persoane din sistem, a numărului de absolvenți de doctorat care s-ar putea angaja în sistem. În ce privește numărul de angajați, la 31 decembrie 2022, își desfășurau activitatea în cercetare-inovare 3889 salariați dintre care 2809 cercetători¹. În comparație cu anii precedenți, numărul angajaților din domeniul cercetării și inovării este în continuă scădere, cu 6,4 % în comparație cu anul 2021. Cu toate acestea, sub aspectul

¹ https://statistica.gov.md/ro/activitatea-de-cercetare-dezvoltare-in-anul-2022-9454_60396.html

rezultatelor științifice obținute raportate la investiții în cercetare, sistemul performează adecvat.

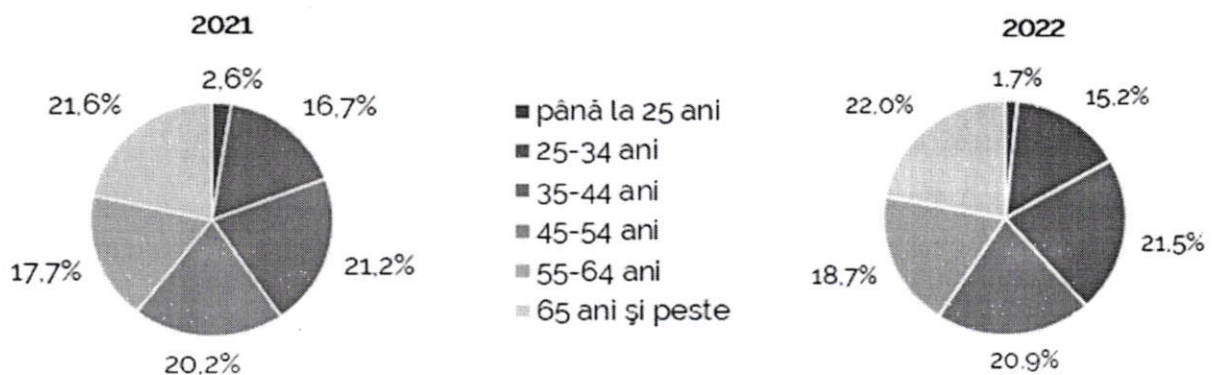
Tabelul 1. *Salariații din activitatea de cercetare-dezvoltare după ocupații, în anii 2021-2022*

	Persoane				Structură, %			
	2021		2022		2021		2022	
	Total	inclusiv femei	Total	inclusiv femei	Total	inclusiv femei	Total	inclusiv femei
Total	4 157	2 150	3 889	2 023	100	100	100	100
cercetători	2 920	1 459	2 809	1 429	70,2	67,9	72,2	70,6
tehnicieni	245	172	173	125	5,9	8,0	4,4	6,2
personal auxiliar	561	291	430	248	13,5	13,5	11,1	12,3
alte categorii de salariați	431	228	477	221	10,4	10,6	12,3	10

Sursa: Biroul Național de Statistică

5. După nivelul de pregătire profesională, 41,7% din salariații antrenați în activitățile de cercetare-inovare aveau studii de doctorat și postdoctorat, 43,5 % studii superioare de master și licență, 4,9 % studii profesionale tehnice postsecundare și 9,9 % alt nivel de pregătire. Totodată, ponderea cercetătorilor cu vârsta până la 35 de ani este mai mică decât 20 de puncte procentuale, iar ponderea cercetătorilor care au atins vârsta de 65 de ani este mai mare decât 21 de puncte procentuale.

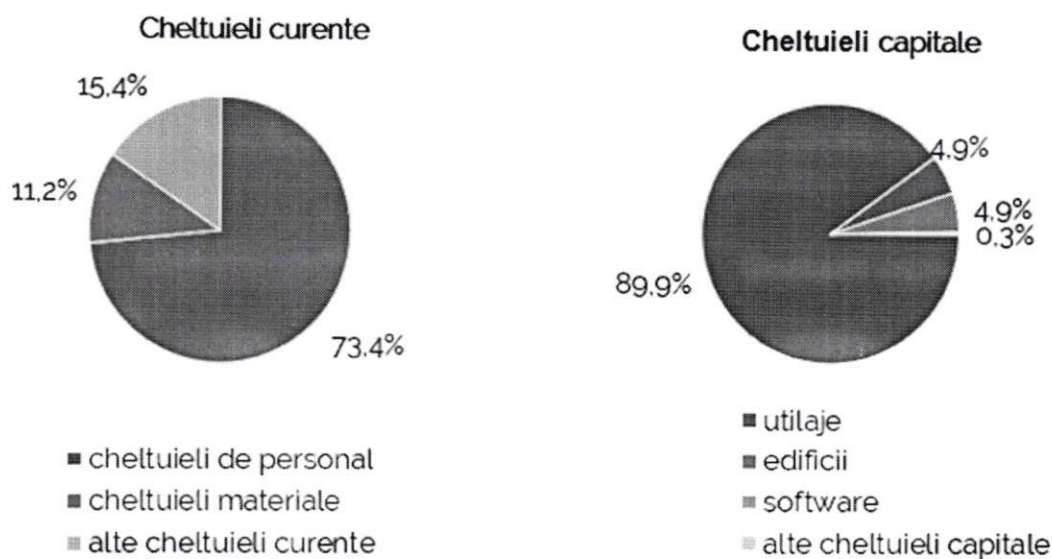
Figura 1. *Structura cercetătorilor pe grupe de vârstă, în 2021-2022*

Sursa: Biroul Național de Statistică

6. În prezent, nivelul de finanțare a cercetării în Republica Moldova este scăzut și este de zece ori mai mic decât media UE și de două ori mai mic decât cel al țării cu cel mai scăzut nivel de finanțare din UE. Nivelul actual de finanțare a cercetării este insuficient pentru a menține un nivel de activitate de cercetare care să susțină învățământul superior și să răspundă nevoilor economiei. Bugetul pentru activitățile de cercetare-inovare în anul 2022 a fost de 630,2 mln lei ceea ce a reprezentat 0,23 % din PIB-ul țării, cu o creștere de 69,7 mln lei sau cu 12,4 % în comparație cu anul 2021, cheltuielile curente constituind 95 % restul cheltuielilor revenind celor capitale.

Figura 2. Structura cheltuielilor curente și capitale pentru cercetare-dezvoltare, pe componente, în anul 2022

Sursa: Biroul Național de Statistică

Tabelul 2. Cheltuieli curente pentru cercetare-dezvoltare pe domenii științifice, milioane lei, în anul 2022

	Total	inclusiv pe domenii științifice:					
		științe naturale	științe ingineresti tehnologice	științe medicale	științe agricole	științe sociale	științe umaniste
Cheltuieli curente - total	598,9	210,9	87,6	105,4	103,7	54,5	36,8
cercetare fundamentală	56,1	4,6	0,1	2,9	0,7	18,4	29,4
cercetare aplicativă	467,9	206,3	20,9	95,1	102,5	35,7	7,4
dezvoltare experimentală	74,9	—	66,6	7,4	0,5	0,4	

Sursa: Biroul Național de Statistică

7. Mecanismele de alocare a fondurilor pentru cercetare sunt în acest moment inefficiente. Agravând problema finanțării, în ultimii ani, finanțarea instituțională a fost redusă până la un nivel la care fluxul de resurse nu este suficient pentru a acoperi nevoile de bază ale organizațiilor, în plus, finanțarea instituțională a depins de finanțarea prin proiecte, întrucât beneficiarii proiectelor naționale de cercetare sunt singurii care pot beneficia de aceasta. Totodată, salariile medii din cercetare sunt semnificativ mai mici decât salariul mediu la nivel național, deși nivelul de pregătire al personalului este semnificativ mai mare decât media națională. Acest fapt implică un nivel extrem de ridicat de incertitudine pentru personalul de cercetare și afectează continuitatea cercetării.

8. Sistemul de cercetare din Moldova este extrem de fragmentat. Conform datelor statistice, în anul 2022 activitatea de cercetare-inovare s-a desfășurat în 67 de unități, inclusiv 39 institute și centre de cercetare, 18 instituții de învățământ superior și 10 alte tipuri de unități, ponderea instituțiilor publice constituind cca.75 %². Aceasta afectează în mod particular organizațiile de cercetare, separă cercetarea fundamentală de cea aplicativă și de dezvoltare, separă cercetarea de educație, dispersează echipamentele de cercetare și afectează legăturile dintre cercetarea publică și mediul de afaceri. . Mai mult decât atât, Moldova are un număr relativ mare de organizații de cercetare subcritice, care influențează fragmentarea infrastructurii și capacitatea generală de cercetare. Combinația dintre finanțarea scăzută și fragmentarea contribuie la subminarea încrederii, stabilității și predictibilității la nivelul întregului sistem.

9. În prezent, nu există o viziune strategică privind infrastructurile de cercetare din Republica Moldova și alinierea acestora la prioritățile de cercetare și economice ale țării. Finanțarea pentru dezvoltarea și întreținerea infrastructurii de cercetare este suboptimală, iar mecanismele de finanțare disponibile în programul național anterior nu au cuprins finanțări semnificative pentru infrastructura de cercetare, care este în general percepută ca inadecvată. Finanțarea publică din bugetul Republicii Moldova abia acoperă cheltuielile de personal și cheltuielile indirecte aferente activității de cercetare. Situația nu a fost îmbunătățită semnificativ prin accesul la alte surse de finanțare, incidentale, și de utilizarea ocazională a infrastructurii din alte țări, în special din țările UE, utilizare care încă nu este susținută sistematic de către stat. Infrastructurile de cercetare sunt dispersate între instituții, ceea ce împiedică atingerea masei critice necesare. Cu toate că nu există constrângeri legale în ceea ce privește deschiderea instalațiilor și echipamentelor pentru cercetătorii din diferite instituții, încă nu există o cultură deschiderii adecvată. Acest lucru contravine ambiției de internaționalizare, de a face cercetarea moldovenească mai vizibilă, de asemenea, creează obstacole în calea exploatării eficiente și a introducerii și integrării cel puțin a unora dintre infrastructurile de cercetare moldovenești în ansamblul european al infrastructurilor de cercetare.

10. Sectorul privat al sistemului de cercetare, format din societăți comerciale și organizații neguvernamentale, nu este încă inclus în rapoartele din anuarul statistic, nici în statisticile privind personalul nici în cele privind cheltuielile. Este însă prezent în statistica privind protecția drepturilor intelectuale. Astfel, din cele 178 de solicitări de brevete de invenție depuse în 2020 de către persoane juridice, trei, adică 1.7%, au provenit de la organizații private ("întreprinderi și organizații" – tabelul 7.2.12, Anuarul Statistic al Republicii Moldova, 2021). În chestionarul solicitat de UE, din mai 2022, capitolul 25, pagina 35, este menționată suma de 67,5 milioane MDL ca reprezentând cheltuieli de "cercetare și dezvoltare tehnologică" în sectorul privat. Astfel, putem concluziona faptul că există și un sector privat de cercetare, dar este probabil mult mai restrâns decât cel public. Neexistând însă date directe, oficiale, despre dimensiunile sectorului privat, Republica Moldova nu este menționată în

² https://statistica.gov.md/ro/activitatea-de-cercetare-dezvoltare-in-anul-2022-9454_60396.html

”European Innovation Scoreboard” (ediția 2022).

11. Legăturile dintre mediul de cercetare și inovare și cel de afaceri, în pofida faptului că s-au regăsit în toate documentele de politici recente, reprezintă un punct slab al sistemului național de cercetare-inovare, fapt menționat și în raportul final „Cu ambiție pentru transformare: Evaluarea finanțării cercetării, infrastructurilor de cercetare și legăturilor dintre știință și industrie în Republica Moldova” realizat prin intermediul mecanismului Facilității de Suport a Politicilor (Horizon Europe Policy Support Facility) al Comisiei Europene și publicat la începutul anului 2023³. Conform raportului menționat, acest aspect nu este o prioritate articulată pe agenda guvernului, a universităților, a institutelor de cercetare, sau a întreprinderilor. Deși promițător, procesul de Specializare Inteligentă întreprins în prezent de Moldova nu are un buget asociat pentru faza de implementare.

12. Pe de o parte, activitatea de cercetare și rezultatele universităților și ale institutelor de cercetare sunt inconsistente sistemic, capacitatea de comercializare este slabă și există o lipsă de aliniere între prioritățile de cercetare și inovare, cele de Specializare Inteligentă și cele economice ale Republicii Moldova. În consecință, foarte puține cercetări sunt în prezent aliniate la nevoile pieței și, prin urmare, au un potențial comercial limitat în mod aprioric. Pe de altă parte, cea mai mare parte a mediului de afaceri din Republica Moldova este formată din IMM-uri din sectoare tradiționale, cu un interes redus pentru cooperarea științifică și cu o capacitate minimă de absorbție a rezultatelor cercetării, i.e. abilitatea de a identifica, asimila, transforma și utiliza cunoștințe, cercetări și practici externe. Majoritatea universităților, institutelor de cercetare, întreprinderilor și agențiilor guvernamentale nu sunt conștiente de ceilalți actori din ecosistem, de ceea ce oferă aceștia și de modul în care îi pot contacta și pot colabora cu aceștia. Doar unii dintre aceștia au experiență de cooperare; și există foarte puține locuri/ oportunități în care cercetătorii și oamenii de afaceri se pot întâlni și relaționa. Cele mai multe întreprinderi nu văd universitățile și institutele de cercetare ca pe potențiali parteneri de colaborare. Prin urmare, această lipsă de conștientizare și de relaționare menține la nivel scăzut încrederea în ecosistem.

13. Nivelul foarte redus al infrastructurii de cercetare agravează lipsa de atractivitate și crează un obstacol pentru dezvoltarea dimensiunii experimentale a sistemului de cercetare, a cooperării cu sectorul de afaceri și valorizarea capitalului intelectual creat, prin activități de cercetare, în economie și societate. Numărul de talente din cercetare implicate în mediul de afaceri reprezentând doar 6,2 %, conform raportului din anul 2022 al Indicelui Global de Inovare (Global Innovation Index Report 2022⁴).

14. În pofida problemelor cu care se confruntă, sistemul de cercetare-inovare al Republicii Moldova are și o serie de puncte tari pe lângă cele slabe, după cum urmează:

1) Puncte tari:

a) Există un sistem public de cercetare, cu structuri funcționale ale statului și cu organizații de cercetare operaționale și care obțin rezultate științifice semnificative.

b) Rezultatele științifice, atât sub forma articolelor primare în reviste științifice internaționale, cât și sub forma brevetelor, sunt adecvate sub aspect cantitativ, în raport cu finanțarea disponibilă.

³ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/ff106746-922a-11ed-b508-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-278626144>

⁴

https://www.wipo.int/global_innovation_index/en/2022/index.html#:~:text=Switzerland%20is%20the%20most%20innovative,according%20to%20the%20GII%202022.

c) Legislația și procedurile au fost îmbunătățite în direcția adoptării acquis-ului european, proces care continuă.

d) Există o comunicare amplă între organismele de profil din Republica Moldova și cele din UE.

e) Sistemul se cunoaște pe sine într-o anumită măsură, BNS realizează progrese rapide în direcția aderării la standardele UE/OECD.

f) Unele domenii, în special medicina clinică și sectorul ingineriei software, au cunoscut o creștere accelerată a vizibilității internaționale a rezultatelor științifice în ultimii ani, creștere care nu este explicată de finanțarea publică care a rămas aproximativ constantă, ceea ce dovedește prezența unor efecte secundare benefice ale investițiilor publice.

g) O largă diasporă europeană, precum și limba română, facilitează foarte mult interacțiunea cu țările UE, în primul rând cu România și cu celelalte țări cu limbi romanice.

h) Nivelul general de educație al populației este relativ ridicat.

2) Puncte slabe:

a) Salariile mici, sub salariul mediu pe economie și mai mici decât cele aferente activităților de predare din învățământul superior nu sunt atractive pentru cercetători, în special pentru cei cu experiență.

b) Infrastructura învechită. Lipsa echipamentelor necesare efectuării cercetărilor de performanță.

c) Persistă o percepție a cercetării ca o activitate de execuție, de exemplu, ca răspuns la o 'comandă de stat', nu ca o activitate de creație; cercetătorul este văzut ca un executant, nu ca un creator; în contrast, la nivel OECD, creația este un atribut definitoriu, obligatoriu, al activităților de cercetare iar libertatea cercetării științifice, parte a libertății academice, este unul din drepturile fundamentale în Carta Europeană a Drepturilor Fundamentale (art. 13).

d) Cercetarea nu este instituționalizată pe deplin în universități la ciclul I și II, intervenind doar în perioada de elaborare a tezelor.

e) Finanțarea publică a cercetării-dezvoltării este foarte redusă, de 0,23% din PIB.

f) Accesul limitat la finanțare pentru proiecte la inițiativa liberă a cercetătorilor limitează libertatea academică și scade atractivitatea sistemului pentru cei mai creativi cercetători.

g) Imposibilitatea practică a finanțării investițiilor din infrastructură și nivelul foarte scăzut al acestora în unele domenii face imposibil de abordat numeroase direcții de cercetare experimentală și duce la o atractivitate foarte redusă pentru segmente importante ale comunității științifice.

h) Are loc o contracție demografică, combinată cu un nivel foarte ridicat al emigrării, în special a emigrării tinerilor, ducând la scăderea numărului de studenți.

i) Nu este disponibilă o statistică oficială sau date de încredere privind situația sectorului privat din cercetare, care, foarte restrâns la acest moment, trebuie să devină principalul actor al inovării.

j) Republica Moldova este absentă din multe statistici internaționale cum ar fi: situația familiilor triadice de brevete (OECD), cele mai multe ierarhizări ale universităților și institutelor, European Innovation Scoreboard din diverse motive cum ar fi nivelul necuantificabil (de exemplu, în cazul brevetelor), în lipsa furnizării de date către organizațiile care publică aceste statistici.

k) Capacitatea administrativă la nivelul organismelor care dezvoltă și implementează politici este insuficientă, datorită numărului redus de posturi în aceste organisme și a lipsei resurselor financiare pentru creșterea capacității administrative și pentru externalizarea unor activități.

l) Rigiditatea dialogului instituțional între structurile de evaluare a proiectelor, inclusiv a grupurilor de experți, și autorii propunerilor de proiecte care generează considerabile nemulțumiri, uneori justificate.

m) Lipsa cerințelor privind cunoașterea limbii engleze, ca limbă a comunicării științifice în cele mai multe domenii, sau a limbii specifice de comunicare științifică în anumite domenii de specialitate, de către doctoranzi și cercetători limitează utilizarea literaturii științifice primare.

3) Oportunități:

a) În eventualitatea probabilă a progresului Republicii Moldova în sensul aderării la UE, este de așteptat creșterea volumului investițiilor străine în diverse ramuri economice. Aceste investiții pot fi atrase și în sectorul tehnico-științific, în particular al cercetării-dezvoltării, așa cum arată experiența noilor state membre ale Uniunii Europene, cu condiția să existe personal suficient de calificat sau capabil de calificare, condiție a cărei realizare depinde de performanța universităților.

b) Politica UE de deschidere a accesului la infrastructurile de cercetare, inclusiv prin programe de finanțare dedicate cercetătorilor din țările dezavantajate (de exemplu: MSCA Cofund, programul de acces la infrastructura Centrului Comun de Cercetare (JRC)), precum și politicile științei deschise, crează oportunități de acces la infrastructură și date pentru cercetătorii din Republica Moldova.

c) Oportunitățile oferite de Programul WIDENING din Horizon Europe, care este dedicat susținerii țărilor cu sisteme științifice mai puțin dezvoltate, inclusiv al Republicii Moldova.

d) Sistemul public de cercetare și inovare a fost consolidat prin fuziunea universităților și institutelor de cercetare, ceea ce crează oportunități pentru dezvoltarea accelerată a sistemului în corelație cu predarea-învățarea din învățământul superior;

e) Republica Moldova ar putea deveni atractivă pentru anumite segmente ale 'nomazilor digitali', care ar putea fi antrenați și în proiecte de cercetare.

f) Lipsa sau nivelul scăzut al multor domenii științifice poate crea în principiu oportunități pentru creatori de școală în aceste domenii, dacă sunt întrunite condițiile pentru a fi atrași în Republica Moldova de exemplu prin ERA Chairs sau ERC.

g) Consolidarea universităților le-ar putea crește poziția în ierarhizările internaționale, care ar duce la creșterea prestigiului și a atractivității acestora.

h) Mobilitatea studenților (ciclul I și II) și a personalului academic, inclusiv doctoranzi (ciclul III), precum și a personalului administrativ sau tehnic sunt de natură să îmbunătățească funcționarea universităților și altor organizații de cercetare.

i) Crearea unei platforme centralizate de colectare și procesare a datelor sistemului național de învățământ superior și cercetare-inovare va permite mai buna informare pentru fundamentarea deciziilor și politicilor.

4) Amenințări:

a) Există riscul unor evoluții politice, economice, naționale și/sau internaționale care să întârzie sau să împiedice progresul Republicii Moldova către aderarea la UE.

b) Evoluțiile economice rapide, cum este creșterea salariului mediu, fac subsistemul economic al cercetării, cu reguli prea rigide, să treacă prin perioade de insuficientă adaptare (de exemplu, veniturile nu reușesc să țină pasul cu prețurile și cu salariul mediu), ducând la părăsirea sistemului. Aceste procese, dificil de prognozat, crează riscuri de nerealizare a obiectivelor politicilor sectoriale.

c) Un nivel ridicat de exod al talentelor, combinat cu dificultăți în asigurarea unei circulații rezonabile, poate să limiteze extrem dezvoltarea cercetării. Nu dispunem de o monitorizare detaliată

și o înțelegere a resorturilor și specificului acestui fenomen în Republica Moldova, dar acesta este cel mai previzibil scenariu dacă, în conformitate cu grilele actuale de salarizare, salariul mediu al cercetătorului, după minimum 8 ani de facultate, timp în care a trăit din resursele familiei, apoi după ani de experiență rămâne sub salariul mediu pe economie.

d) Ignorarea sau distorsionarea bunelor practici și principii (de exemplu, principiul Haldane) în evaluarea colegială a proiectelor de cercetare poate duce la finanțarea unor proiecte pseudoștiințifice, cu riscul irosirii fondurilor și al demoralizării și emigrării cercetătorilor.

e) Deturnarea fondurilor de cercetare către activități care pot fi în sine legitime, utile, dar care nu sunt de cercetare ar duce, de fapt, la agravarea subfinanțării cercetării reale.

f) Există o anumită vulnerabilitate la agresivitatea în creștere a revistelor care se abat de la deontologia publicării științifice, vulnerabilitate care rezultă de obicei dintr-o presiune administrativă de a crește numărul de publicații, combinată cu o lipsă de resurse pentru realizarea adecvată a cercetărilor respective.

g) Tolerarea unui nivel critic de abateri deontologice, în special a celor grave – plagiat, falsificare sau fabricare a rezultatelor – poate, pe lângă daune directe, să creeze o masă critică de pseudocercetători care să dobândească o influență sistemică și chiar controlul politic al sistemului.

h) Riscul unor fenomene generale de corupție; deturnarea activității și a fondurilor în folos propriu, în special în cazurile când cheltuirea fondurilor alocate pentru cercetare nu este legată de obținerea unor rezultate științifice reale, sau dacă este permisă o inegalitate exagerată a salariilor.

III. OBIECTIVE GENERALE ȘI SPECIFICE. PRIORITĂȚI ȘI DIRECȚII STRATEGICE

15. PNCI are drept scop stabilizarea sistemului național de cercetare-inovare și transformarea progresivă a acestuia pentru creșterea eficienței și a impactului investițiilor în cercetare, dezvoltarea și modernizarea infrastructurilor de cercetare și susținerea colaborării dintre mediul științific și mediul de afaceri pentru a crește competitivitatea economiei naționale, precum și integrarea în Spațiul European de Cercetare.

16. PNCI își propune să contribuie la realizarea obiectivelor de dezvoltare stabilite în SND și obiectivelor de dezvoltare durabilă, să răspundă tendințelor și provocărilor globale, care se răsfrâng și asupra Republicii Moldova, prin intermediul activităților de cercetare și inovare.

17. Pentru atingerea scopului enunțat, PNCI stabilește următoarele obiective generale, obiective specifice și acțiuni prioritare:

Obiectivul general I: Consolidarea sistemului de cercetare-dezvoltare

Obiectiv specific 1.1. Consolidarea instituțiilor din domeniile cercetării și inovării

1.1.1. Consolidarea capacităților Ministerului Educației și Cercetării și constituirea Consiliului Consultativ pentru Știință și Inovare pentru asigurarea transparenței, eficienței și predictibilității finanțării domeniilor cercetare și inovare.

1.1.2. Consolidarea capacităților Agenției Naționale pentru Cercetare și Dezvoltare și a Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare și constituirea Consiliului Național pentru Integritate în Cercetare și Inovare pentru sporirea calității și relevanței cercetărilor științifice, îmbunătățirea mecanismelor de evaluare și consolidarea integrității în domeniul cercetării.

1.1.3. Evaluarea organizațiilor de drept public din domeniile cercetării și inovării și clasificarea acestora în funcție de nivelurile de performanță și relevanță pentru a crește eficiența și impactul investițiilor în cercetare.

1.1.4. Majorarea treptată a fondurilor pentru cercetare și stimularea financiară a organizațiilor de drept public din domeniile cercetării și inovării, în baza indicatorilor de performanță și în bază de competiție, pentru intensificarea activităților de cercetare și creșterea prestigiului organizațiilor, măsurată prin prezența în clasificările internaționale.

1.1.5. Îmbunătățirea cadrului normativ în domeniile cercetare și inovare pentru eficientizarea finanțării și stimularea excelenței.

Obiectiv specific 1.2. Consolidarea capitalului uman în domeniile cercetării și inovării

1.2.1. Stabilizarea personalului de cercetare prin asigurarea cheltuielilor de personal științific în finanțarea instituțională și prin revizuirea grilei de salarizare și a sporurilor aferente gradelor științifice.

1.2.2. Îmbunătățirea modalităților de stimulare a personalului științific performant, inclusiv prin organizarea concursurilor de proiecte pentru stimularea excelenței în cercetare și a concursurilor de proiecte pentru tinerii cercetători, organizarea concursului național anual pentru premiarea tinerilor cercetători, susținerea mobilităților cu scopul de integrare în Spațiul European al Cercetării și acces la infrastructuri de cercetare din afara țării.

1.2.3. Susținerea tinerilor cercetători în afirmarea profesională și pentru a urma o carieră în cercetare, inclusiv prin majorarea burselor pentru doctoranzi și acordarea unei indemnizații anuale tinerilor doctori în știință în primii trei ani de activitate.

1.2.4. Extinderea oportunităților pentru tineri de a urma o carieră științifică prin sporirea implicării personalului științific în procesul de pregătire a cadrelor de înaltă calificare, inclusiv prin dezvoltarea și susținerea programelor de stagii și mentorat în cadrul laboratoarelor de cercetare pentru elevi și studenți și integrarea acestor stagii în programele de licență și master.

1.2.5. Crearea asociației tinerilor cercetători pentru promovarea carierei de cercetător în rândul tinerilor.

Obiectiv specific 1.3. Îmbunătățirea accesului la infrastructura de cercetare de calitate

1.3.1. Elaborarea unei Foi de Parcurs Naționale a Infrastructurilor de Cercetare pentru dezvoltarea pe termen lung a infrastructurilor de cercetare.

1.3.2. Asigurarea vizibilității online a infrastructurilor de cercetare.

1.3.3. Dezvoltarea unui cadru de acces la infrastructuri de cercetare.

1.3.4. Conectarea infrastructurilor din Republica Moldova la infrastructurile paneuropene încadrate în Forumul strategic european privind infrastructurile de cercetare (ESFRI).

1.3.5. Dezvoltarea colaborării cu consorțiile infrastructurilor din regiune: Infrastructura Luminii Extreme-Fizica Nucleară (ILE-FN); Consorțiul European Central pentru Infrastructura de Cercetare (CERIC-ERIC); Centrul Internațional de Studii Avansate asupra Sistemelor Râu-Mare (DANUBIUS-RI).

Obiectivul general II: Creșterea contribuției sistemului de cercetare-dezvoltare la dezvoltarea societății și economiei naționale

Obiectiv specific 2.1. Dezvoltarea și consolidarea legăturilor dintre mediul de cercetare și cel de afaceri.

2.1.1. Elaborarea unei Foi de parcurs pentru cooperarea dintre mediul de cercetare și mediul de afaceri.

2.1.2. Instituirea unei comisii strategice guvern - știință - mediu de afaceri pentru promovarea cooperării dintre mediul de cercetare și mediul de afaceri, pentru identificarea priorităților, modalităților

și resurselor, publice și private, pentru a sprijini activități orientate spre creșterea competitivității economiei naționale.

2.1.3. Organizarea activităților de informare, de diseminare și de brokeraj dintre mediul academic și cel de afaceri pentru stabilirea de noi parteneriate și noi modalități de colaborare.

2.1.4. Promovarea și stimularea programelor de schimb de talente între companii și organizații de cercetare și a programelor de doctorat industrial.

Obiectiv specific 2.2. Stimularea inovării și transferului tehnologic.

2.2.1. Crearea/stimularea activităților oficiilor de transfer tehnologic în cadrul universităților și constituirea unei rețele naționale de transfer tehnologic, care să contribuie la conectarea cu alte rețele internaționale și transferul experienței internaționale.

2.2.2. Organizarea concursurilor de proiecte în domeniile de specializare inteligentă pentru a stimula cercetarea prin colaborare dintre organizațiile de cercetare și companii.

2.2.3. Organizarea concursurilor de proiecte pentru dezvoltarea infrastructurii în domeniile de specializare inteligentă pentru a susține creșterea economică și creșterea competitivității companiilor.

2.2.4. Organizarea concursurilor de proiecte de inovare, proiecte de transfer tehnologic, proiecte de vouchere inovaționale pentru a sprijini transferul de cunoștințe și inovația, cu intenția de a îmbunătăți performanța și competitivitatea companiilor autohtone.

2.2.5. Încurajarea investițiilor private pentru crearea unor mecanisme de finanțare și a unor scheme de granturi care să acopere întreg ciclul de viață al inovării.

Obiectivul general III: Integrarea în Spațiul European al Cercetării

Obiectiv specific 3.1. Sporirea internaționalizării cercetării

3.1.1. Încheierea și valorificarea acordurilor bilaterale și multilaterale în domeniile cercetării și inovării.

3.1.2. Consolidarea relațiilor de cooperare în domeniul cercetării științifice, dezvoltării tehnologice și inovării dintre organizațiile din Republica Moldova și din România, inclusiv prin organizarea Apelurilor de proiecte comune.

3.1.3. Valorificarea oportunităților ce rezidă din calitatea de stat membru în cadrul Cooperării europene în știință și tehnologie (COST).

3.1.4. Susținerea realizării proiectelor de cercetare cu finanțare externă prin cofinanțare de la bugetul de stat.

3.1.5. Adoptarea valorilor și principiilor comune din Pactul pentru cercetare și inovare în Europa și ralierea la Noua agendă politică a Spațiului European al Cercetării.

Obiectiv specific 3.2. Valorificarea plenară a oportunităților ce rezidă din statutul de țară asociată la programul-cadru în domeniile cercetării și inovării „Orizont Europa”.

3.2.1. Consolidarea capacităților Agenției Naționale pentru Cercetare și Dezvoltare, Rețelei naționale a punctelor naționale de contact, a Oficiului Național Orizont Europa și a organizațiilor din domeniul cercetării și inovării privind valorificarea oportunităților ce rezidă din statutul de țară asociată la programul „Orizont Europa”.

3.2.2. Organizarea sistematică a campaniilor de diseminare privind apelurile de proiecte deschise și oferirea asistenței în procesul de aplicare.

3.2.3. Participarea activă la ședințele comitetelor de program și ale organelor consultative ale Spațiului european de cercetare.

3.2.4. Creșterea ratei de participare la programul „Orizont Europa” prin oferirea stimulentei organizațiilor de drept public din domeniile cercetării și inovării.

3.2.5. Planificarea strategică pentru asocierea la următorul program-cadru european în domeniile cercetării și inovării.

18. În urma unui exercițiu de consultare largă a comunității științifice, a autorităților publice centrale, cu implicarea Academiei de Științe a Moldovei, au fost determinate prioritățile și direcțiile strategice pentru perioada 2024-2027, incluse în tabelul de mai jos:

Tabelul 3. *Priorități și direcții strategice.*

Priorități strategice	Direcții strategice
I. Sănătate	Maladiile netransmisibile – prevenție, diagnostic și tratament personalizat
	Malformațiile congenitale chirurgicale la copii – optimizarea tehnicilor de diagnostic antenatal, postnatal prin tehnici imagistice, bioumorale, histopatologice și de tratament personalizat
	Supravegherea epidemiologică a maladiilor transmisibile – măsuri de control și consecințe
	Prognostare, diagnostic, tratament personalizat al sechelelor COVID-19
	Preparate farmaceutice noi din materie primă locală (autohtone)
	Crearea, menținerea și fortificarea dirijată a sănătății somatice și psihice, algoritme și metode
II. Agricultură durabilă, securitate alimentară	Securitatea alimentară și siguranța alimentelor
	Managementul durabil al ecosistemelor agricole
	Tehnologii noi de procesare a materiilor prime agricole
	Soiuri și hibrizi de culturi agricole, tehnice și furajere performante
III. Biotehnologii și Protecția Mediului	Securitatea ecologică: impactul factorilor biotici și abiotici asupra mediului și societății
	Deșeuri, materiale plastice și poluanți
	Conservarea biodiversității
IV. Provocări societale	Competitivitate economică
	Migrația, diaspora și schimbările sociodemografice
	Procese sociale-politice actuale: tendințe, paradigme, perspective
	Securitatea națională: aspecte geopolitice și informaționale
	Inovații sociale
	Valorificarea capitalului uman și social
	Valorificarea patrimoniului național
V. Tehnologii inovative, energie sustenabilă, digitalizare	Tehnologii și produse inovative
	Nanotehnologii și materiale inteligente
	Energie sigură și tehnologii eficiente energetice
	Tehnologia informației și dezvoltarea digitală

IV. IMPACT

19. În perspectivă Republica Moldova va fi recunoscutibilă ca o țară europeană sub aspectul funcționării sistemului de cercetare, o țară care contribuie substanțial – în raport cu dimensiunile și capacitatea sa economică – la cunoașterea universală și la dezvoltarea umană, nefiind doar un consumator al cunoașterii produse de alții.

20. Funcționarea la standarde europene a sistemelor de cercetare și de învățământ va deschide oricărui tânăr care trece prin acest sistem oportunități de carieră comparabile cele de care se bucură orice tânăr din UE, inclusiv în ce privește accesul în elitele științifice, tehnice și manageriale globale.

21. Dacă se va desfășura în bune condiții PNCI ar trebui să ducă la:

- 1) stabilizarea comunității științifice din universități și din alte organizații publice de cercetare;
- 2) o creștere a proporției tinerilor în cadrul comunității științifice;
- 3) o mai bună vizibilitate a rezultatelor cercetărilor pe plan mondial;
- 4) o apropiere a modului de funcționare al organizațiilor de cercetare de cel al organizațiilor de cercetare de la nivel european;
- 5) o participare mai intensă a grupurilor de cercetare în proiecte europene, transfrontaliere, bilaterale și internaționale;
- 6) o utilizare extensivă a infrastructurii de cercetare europene de către proiecte ale grupurilor de cercetare din Republica Moldova;
- 7) un număr mult crescut de potențiali candidați la stagii doctorale;
- 8) o prezență mult mai mare în spațiul științei deschise a publicațiilor și datelor de cercetare provenind din Republica Moldova;
- 9) o preocupare prevalentă pentru aplicarea comercială și în inovare în general a rezultatelor cercetărilor;
- 10) atragerea diasporei științifice, dar și a cercetătorilor internaționali.

22. Prin procesul de aderare la UE va crește atractivitatea Republicii Moldova, accesul companiilor pe piețele globale, accesul la capital și dacă va exista o capacitate suficientă a sistemului de cercetare, la creșterea segmentului inovativ al economiei.

V. COSTURI

23. PNCI se va realiza printr-un efort conjugat al autorităților publice centrale, al organizațiilor din domeniile cercetării și inovării, inclusiv prin programe instituționale de cercetare, desfășurate de organizațiile de drept public din domeniile cercetării și inovării în baza finanțării instituționale, și prin proiecte de cercetare finanțate în rezultatul desfășurării concursurilor de proiecte de către Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare.

24. Finanțarea acțiunilor prevăzute în cadrul PNCI se va efectua din contul și în limitele mijloacelor aprobate anual în bugetul public național, din veniturile colectate de către instituții, precum și din resursele proiectelor finanțate din surse externe. Estimarea generală a costurilor pentru implementarea PNCI este efectuată în baza priorităților strategice ale domeniilor cercetării și inovării și a obiectivelor și acțiunilor identificate și formulate în Planul de acțiuni privind implementarea PNCI.

25. Costurile acțiunilor competitive și a celor de consolidare instituțională în domeniile cercetării:

și inovării cu acoperire din bugetul public național se vor ajusta anual în funcție de mijloacele financiare disponibile prevăzute în cadrul bugetar pe termen mediu pentru perioadele respective.

26. Pentru realizarea pe deplin a scopului PNCI, autoritățile centrale și organizațiile de drept public din domeniile cercetării și inovării, cu implicarea mediului de afaceri, vor depune eforturi comune pentru a crește investițiile în cercetare și inovare, având în calitate de limite minime de finanțare de atins datele din următorul tabel:

Tabelul 4. *Investiții estimate pentru realizarea obiectivelor și priorităților strategice ale PNCI (milioane Lei).*

Activitățile	2024 - Total finanț are	2024 - Finanța re din bugetul de stat	2024 - Finanța re din surse externe sau private	2025 - Total finanțare	2025 - Finanța re din bugetul de stat	2025 - Finanța re din surse externe sau private	2026 - Total finanțare	2026 - Finanța re din bugetul de stat	2026 - Finanța re din surse externe sau private	2027 - Total finanțare	2027 - Finanțar e din bugetul de stat	2027 - Finanța re din surse externe sau private
Finanțarea instituțională a organizațiilor de drept public din domeniile cercetării și inovării care realizează programe instituționale de cercetare	596,7 06.5	596,70 6.5		626,541. 8	626,54 1.8		657,868. 9	657,86 8.9		690,762. 4	690,762. 4	
Finanțarea instituțională a ANCD și AȘM și activități centralizate	72,23 6.4	72,236. 4		72,236.4	72,236. 4		72,236.4	72,236. 4		72,236.4	72,236.4	
Proiecte pentru stimularea excelenței în cercetare, proiecte pentru tinerii cercetători, proiecte pentru probleme stringente, proiecte programe de stat	30,00 0.0	20,000. 0	10,000. 0	40,000.0	30,000. 0	10,000. 0	55,000.0	40,000. 0	15,000. 0	70,000.0	50,000.0	20,000. 0
Proiecte în domeniile de specializare inteligentă, proiecte pentru dezvoltarea infrastructurii în domeniile de specializare inteligentă, proiecte de inovare, proiecte de transfer tehnologic, proiecte de	44,77 4.3	34,774. 3	10,000. 0	85,000.0	70,000. 0	15,000. 0	140,000. 0	115,00 0.0	25,000. 0	220,000. 0	170,000. 0	50,000. 0

vouchere inovationale												
Proiecte bilaterale/ multilaterale	110,0 00.0	50,000. 0	60,000. 0	150,000. 0	60,000. 0	90,000. 0	180,000. 0	70,000. 0	110,00 0.0	210,000. 0	80,000.0	130,00 0.0
Proiecte internaționale	20,00 0.0		20,000. 0	30,000.0		30,000. 0	50,000.0		50,000. 0	70,000.0		70,000. 0
Indemnizații anuale tinerilor doctori în știință în primii trei ani de activitate	10,00 0.0	10,000. 0		10,000.0	10,000. 0		10,000.0	10,000. 0		10,000.0	10,000.0	
Veniturile organizațiilor obținute din prestarea serviciilor	80,00 0.0		80,000. 0	100,000. 0		100,00 0.0	120,000. 0		120,00 0.0	140,000. 0		140,00 0.0
Bugete locale	8,945. 0	8,945.0		8,945.0	8,945.0		8,945.0	8,945.0		8,945.0	8,945.0	
TOTAL	972,6 62.2	792,66 2.2	180,00 0.0	1,122,72 3.2	877,72 3.2	245,00 0.0	1,294,05 0.3	974,05 0.3	320,00 0.0	1,491,94 3.8	1,081,94 3.8	410,00 0.0

VI. RISCURI DE IMPLEMENTARE

Tabelul 5. *Riscuri în implementarea PNCI.*

Risc identificat	Probabilitatea materializării riscului (joasă/ medie/ înaltă)	Măsuri de diminuare a riscului
Menținerea unui nivel insuficient al investițiilor în cercetare și inovare și finanțarea insuficientă a PNCI.	Înaltă	Corelarea priorităților PNCI cu cadrul de planificare bugetară. Asigurarea unei comunicări intense și a unei coordonări eficiente permanente cu comunitatea donatorilor și mediul de afaceri pe marginea priorităților de finanțare ale PNCI.
Apariția unor situații negative care diminuează capacitatea instituțiilor responsabile de implementarea PNCI (de exemplu: criză de securitate, pandemie, recesiune economică, inflație înaltă etc.)	Înaltă	Asigurarea că PNCI va fi un document aflat în continuă monitorizare și, la necesitate, revizuit.
Deturnarea intenționată a fondurilor de cercetare către alte scopuri, deprioritizarea cercetării în	Medie	Implementarea unor proceduri clare de contabilitate și statistică a activităților de CI;

cadrul organizațiilor, marginalizarea sau excluderea personalului de cercetare		Actualizarea procedurilor și introducerea contabilității separate și a statisticii activităților, cheltuielilor și rezultatelor de CI în conformitate cu Manualul Frascati și a cheltuielilor și rezultatelor de inovare în conformitate cu Manualul Oslo. Corecta identificare a indicatorilor cheie de performanță în contractele de finanțare a cercetării și a țințelor, urmărirea atingerii acestor ținte ex post. Implementarea codurilor de integritate în managementul activităților de CI, în primul rând codul ALLEA, crearea unui mecanism de înregistrare a sesizărilor și de investigare a acestora, inclusiv la nivel național, în afara instituțiilor. Crearea de stimulente pentru performanța în cercetare a organizațiilor, în principal prin condiționarea nivelului finanțării instituționale de această performanță.
Irosirea unei fracțiuni semnificative a resurselor financiare pe proiecte pseudoștiințifice, sau cu metodologie inadecvată, sau care sunt executate insuficient de riguros sau chiar fraudulos, ducând la acumularea de date și rezultate false sau publicații plagiate	Joasă	Operaționalizarea rețelei de consilii și comitete de integritate în cercetare. Adoptarea, detalierea și promovarea Codului European de Conduită pentru Integritate în Cercetare (ALLEA), adoptarea în organizațiile de cercetare și operaționalizarea codului prin procedurile interne; accelerarea procesului de adoptare a acestor proceduri prin elaborarea unui set de proceduri cadru, la nivel național. Introducerea obligativității respectării codului ALLEA pentru toate organizațiile beneficiare de finanțare din fonduri publice. Înființarea de comitete consultative de specialitate, internaționale, la nivelul organizațiilor de cercetare, agențiilor și organelor guvernamentale, comitete care sunt consultate frecvent asupra noutății și fezabilității proiectelor și propunerilor și asupra calității rezultatelor. Măsurile de deschidere a științei, dezvoltare a platformelor informatice cu rezultate și date ale proiectelor, organisme și cadrul național pentru asigurarea eticii.

VII. AUTORITĂȚI ȘI INSTITUȚII RESPONSABILE

27. La implementarea PNCI participă organe centrale de specialitate, autorități publice centrale, organizațiile de drept public din domeniile cercetării și inovării. Instituțiile responsabile pentru fiecare acțiune în parte sunt menționate în Planul de acțiuni pentru implementarea PNCI.

VIII. PROCEDURI DE RAPORTARE

28. Monitorizarea implementării PNCI este asigurată de Ministerul Educației și Cercetării. Activitățile de implementare vor include următoarele componente:

- 1) monitorizarea procesului de implementare a măsurilor prevăzute în Planul de acțiuni pentru implementarea PNCI, în baza indicatorilor;
- 2) caracterul executării (anual, permanent);
- 3) efectele implementării (de sistem, economice, sociale etc.);
- 4) implicarea responsabililor în executarea măsurilor prevăzute;
- 5) costurile/cheltuielile suportate;
- 6) termenele de implementare.

29. Activitatea de evaluare a prezentului Program național va avea un caracter sistematic, fiind desfășurată pe toată perioada de implementare și include elaborarea, în baza indicatorilor de progres, a rapoartelor privind implementarea acestuia. În scopul asigurării transparenței proceselor de implementare a PNCI, rapoartele anuale de monitorizare, precum și raportul final de evaluare vor fi publicate pe pagina web oficială a Ministerului Educației și Cercetării.

30. Evaluarea activităților de cercetare efectuate în cadrul programelor instituționale și a proiectelor de cercetare se desfășoară conform prevederilor metodologiilor de finanțare instituțională și de finanțare a proiectelor în domeniile cercetării și inovării.

31. Raportarea și monitorizarea se vor întemeia pe următoarele principii:

- 1) analiza anuală a performanței Programului național în vederea atingerii obiectivelor acestuia, cu asimilarea indicatorilor de performanță pe termen scurt, mediu și lung;
- 2) impactul științific legat de sprijinirea creării și difuzării unor cunoștințe, competențe, tehnologii și soluții de înaltă calitate la provocările globale noi;
- 3) impactul societal legat de consolidarea soluțiilor inovatoare în industrie și în societate pentru a aborda provocările globale;
- 4) impactul economic, legat de stimularea tuturor formelor de inovare.

La Hotărârea Guvernului nr. _____

Planul de acțiuni
pentru implementarea Programului național în domeniile cercetării și inovării pentru anii 2024-2027

Obiective specifice	Acțiuni	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare (mii lei)	Termen de realizare	Autorități/instituții responsabile
1	2	3	4	5	6
Obiectivul general I: Consolidarea sistemului de cercetare-dezvoltare					
Obiectiv specific 1.1. Consolidarea instituțiilor din domeniile cercetării și inovării	1.1.1. Consolidarea capacităților Ministerului Educației și Cercetării și constituirea Consiliului Consultativ pentru Știință și Inovare pentru asigurarea transparenței, eficienței și predictibilității finanțării domeniilor cercetare și inovare.	1. Ordin al ministrului privind aprobarea regulamentului de funcționare a Consiliului Consultativ pentru Știință și Inovare (CCȘI); 2. Ordin al ministrului privind aprobarea componentei CCȘI; 3. Numărul de ședințe ale CCȘI. 4. Numărul de persoane angajate în subdiviziunea de elaborare a politicilor în domeniile cercetării și inovării.	În limita alocațiilor aprobate anual prin legea bugetului de stat; bugetul de stat	2024	Ministerul Educației și Cercetării
	1.1.2. Consolidarea capacităților Agenției Naționale pentru Cercetare și Dezvoltare și a Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare și constituirea Consiliului Național	1. Ordin al ministrului privind aprobarea regulamentului de funcționare a Consiliului Național pentru Integritate în Cercetare și Inovare.	În limita alocațiilor aprobate anual prin legea bugetului de stat;	2024-2025	Ministerul Educației și Cercetării, Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare,

	2. Ordin al ministrului privind aprobarea componenței Consiliului Național pentru Integritate în Cercetare și Inovare. 3. Criterii de evaluare a proiectelor din domeniul cercetării și inovării conforme standardelor internaționale de evaluare aprobate; 4. Ponderea proiectelor din domeniul cercetării și inovării evaluate cu implicarea experților internaționali, % 5. Numărul de persoane angajate în agenții.	bugetul de stat		Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare
1.1.3. Evaluarea organizațiilor de drept public din domeniile cercetării și inovării și clasificarea acestora în funcție de nivelurile de performanță și relevanță pentru a crește eficiența și impactul investițiilor în cercetare.	1. Hotărâre de Guvern privind aprobarea Metodologiei de evaluare a organizațiilor de drept public din domeniile cercetării și inovării. 2. Numărul de organizații de drept public din domeniile cercetării și inovării evaluate.	În limita alocațiilor aprobate anual prin legea bugetului de stat; bugetul de stat	2024	Ministerul Educației și Cercetării, Asigurare a Calității în Educație și Cercetare
1.1.4. Majorarea treptată a fondurilor pentru cercetare și stimularea financiară a organizațiilor de drept public din	1. Volumul fondurilor publice, private și externe pentru domeniile cercetării și inovării.	În limita alocațiilor aprobate anual prin legea	2024-2027	Ministerul Educației și Cercetării, Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare,

	domeniile cercetării și inovării, în baza indicatorilor de performanță și în bază de competiție, pentru intensificarea activităților de cercetare și creșterea prestigiului organizațiilor, măsurată prin prezența în clasificările internaționale.	2. Volumul alocațiilor bugetare acordate organizațiilor de drept public din domeniile cercetării și inovării în baza indicatorilor de performanță. 3. Volumul alocațiilor bugetare pentru organizarea concursurilor pentru proiecte de cercetare. 4. Prezența organizațiilor în clasificările internaționale.	bugetului de stat; bugetul de stat		Organizațiile de drept public din domeniile Cercetării și Inovării.
	1.1.5. Îmbunătățirea cadrului normativ în domeniile cercetare și inovare pentru eficientizarea finanțării și stimularea excelenței.	1. Metodologie de finanțare instituțională, care include componenta de finanțare în bază de performanță, elaborată și aprobată. 2. Elaborarea regulamentului pentru concursul național de premiere a celor mai buni tineri cercetători. 3. Propunere de simplificare a procedurilor de achiziții pentru domeniile cercetării și inovării elaborată și transmisă Ministerului Finanțelor pentru promovare.	În limita alocațiilor aprobate anual prin legea bugetului de stat; bugetul de stat	2024	Ministerul Educației și Cercetării, Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare, Organizațiile de drept public din domeniile Cercetării și Inovării.

Obiectiv specific 1.2. Consolidarea capitalului uman în domeniile cercetării și inovării	1.2.1. Stabilizarea personalului de cercetare prin asigurarea cheltuielilor de personal științific în finanțarea instituțională și prin revizuirea grilei de salarizare și a sporurilor aferente gradelor științifice.	1. Avizarea de către Ministerul Educației și Cercetării a numărului de funcții științifice, de conducere și auxiliare care pot fi finanțate din finanțarea instituțională. 2. Numărul de unități de personal științific finanțate din finanțarea instituțională. 3. Grila de salarizare a personalului științific și a sporurilor aferente gradelor științifice revizuite spre majorare.	În limita alocațiilor aprobate anual prin legea bugetului de stat; bugetul de stat	2024	Ministerul Educației și Cercetării, Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare, Organizațiile de drept public din domeniile Cercetării și Inovării
	1.2.2. Îmbunătățirea modalităților de stimulare a personalului științific performant, inclusiv prin organizarea concursurilor de proiecte pentru stimularea excelenței în cercetare și a concursurilor de proiecte pentru tinerii cercetători, organizarea concursului național anual pentru premiarea tinerilor cercetători, susținerea mobilităților cu scopul de integrare în Spațiul European al Cercetării și acces la infrastructuri de cercetare din afara țării.	1. Numărul de concursuri de proiecte organizate. 2. Numărul de proiecte finanțate. 3. Numărul de tineri cercetători premiați. 4. Numărul de mobilități accesate de către cercetătorii.	În limita alocațiilor aprobate anual prin legea bugetului de stat; bugetul de stat	2024-2027	Ministerul Educației și Cercetării, Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare, Organizațiile de drept public din domeniile Cercetării și Inovării
	1.2.3. Susținerea tinerilor cercetători în afirmarea profesională și pentru a urma o	1. Numărul de burse acordate tinerilor cercetători.	În limita alocațiilor aprobate anual	2024-2027	Ministerul Educației și Cercetării,

	carieră în cercetare, inclusiv prin majorarea burselor pentru doctoranzi și acordarea unei indemnizații anuale tinerilor doctori în știință în primii trei ani de activitate.	2. Numărul de tineri cercetători angajați. 3. Cota procentuală de tineri (studenti, masteranzi, doctoranzi) implicați în activitatea de cercetare, %. 4. Hotărâre de Guvern privind majorarea burselor pentru doctoranzi aprobată. 5. Modificarea/ aprobarea cadrului normativ în vederea instituirii unei indemnizații anuale tinerilor doctori în știință în primii trei ani de activitate.	prin legea bugetului de stat; bugetul de stat		Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare, Organizațiile de drept public din domeniile Cercetării și Inovării.
	1.2.4. Extinderea oportunităților pentru tineri de a urma o carieră științifică prin sporirea implicării personalului științific în procesul de pregătire a cadrelor de înaltă calificare, inclusiv prin dezvoltarea și susținerea programelor de stagii și mentorat în cadrul laboratoarelor de cercetare pentru elevi și studenți și integrarea acestor stagii în programele de licență și master.	1. Numărul de programe de stagii și mentorat elaborate și implementate. 2. Numărul de elevi și studenți implicați programe de stagii și mentorat în cadrul laboratoarelor de cercetare. 3. Numărul de lecții deschise organizate pentru elevi și studenți.	În limita alocațiilor aprobate anual prin legea bugetului de stat; bugetul de stat	2024-2027	Ministerul Educației și Cercetării, Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare, Organizațiile de drept public din domeniile Cercetării și Inovării.
	1.2.5. Crearea asociației tinerilor cercetători pentru promovarea	1. Ședințe cu tinerii cercetători privind modalitatea de organizarea și funcționare a	În limita alocațiilor aprobate anual prin legea	2024	Ministerul Educației și Cercetării,

	carierei de cercetător în rândul tinerilor.	asociației tinerilor cercetători organizate. 2. Asociația tinerilor cercetători instituită.	bugetului de stat; bugetul de stat		Agencia Națională pentru Cercetare și Dezvoltare, Organizațiile de drept public din domeniile Cercetării și Inovării
Obiectiv specific 1.3. Îmbunătățirea accesului la infrastructura de cercetare de calitate	1.3.1. Elaborarea unei Foi de Parcurs Naționale a Infrastructurilor de Cercetare pentru dezvoltarea pe termen lung a infrastructurilor de cercetare.	1. Foaie Națională de parcurs a Infrastructurilor de Cercetare elaborată și aprobată.	În limita alocațiilor aprobate anual prin legea bugetului de stat; bugetul de stat	2025	Ministerul Educației și Cercetării, Agencia Națională pentru Cercetare și Dezvoltare, Organizațiile de drept public din domeniile Cercetării și Inovării
	1.3.2. Asigurarea vizibilității online a infrastructurilor de cercetare.	1. Infrastructuri de cercetare disponibile online 100%.	În limita alocațiilor aprobate anual prin legea bugetului de stat; bugetul de stat Surse externe	2025	Ministerul Educației și Cercetării, Agencia Națională pentru Cercetare și Dezvoltare, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, Organizațiile de drept public din domeniile Cercetării și Inovării
	1.3.3. Dezvoltarea unui cadru de acces la infrastructuri de cercetare.	1. Regulament-cadru privind accesul la infrastructuri de cercetare elaborat și aprobat.	În limita alocațiilor aprobate anual prin legea	2024	Ministerul Educației și Cercetării, Agencia Națională pentru Cercetare și Dezvoltare,

		bugetului de stat; bugetul de stat Surse externe		Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Organizațiile de drept public din domeniile Cercetării și Inovării
1.3.4. Conectarea infrastructurilor din Republica Moldova la infrastructurile paneuropene încadrate în Forumul strategic european privind infrastructurile de cercetare (ESFRI).	1. Numărul de parteneriate semnate între organizațiile din domeniile cercetare și inovare din RM și infrastructurile membre ESFRI. 2. Numărul de participări în proiecte. 3. Analiza ex-post a participării.	În limita alocațiilor aprobate anual prin legea bugetului de stat; bugetul de stat	2024-2027	Ministerul Educației și Cercetării, Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Ministerul Mediului, organizațiile de drept public din domeniile cercetării și inovării
1.3.5. Dezvoltarea colaborării cu consorțiile infrastructurilor din regiune: Infrastructura Luminii Extreme-Fizica Nucleară (ILE-FN); Consorțiul European Central pentru Infrastructura de Cercetare (CERIC-ERIC); Centrul Internațional de Studii Avansate asupra Sistemelor Râu-Mare (DANUBIUS-RI).	1. Numărul de acorduri bilaterale încheiate. 2. Numărul de participări în proiecte. 3. Analiza ex-post a participării.	În limita alocațiilor aprobate anual prin legea bugetului de stat; bugetul de stat	2024-2027	Ministerul Educației și Cercetării, Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare, organizațiile de drept public din domeniile cercetării și inovării.

Obiectivul general II: Creșterea contribuției sistemului de cercetare-dezvoltare la dezvoltarea societății și economiei naționale					
Obiectiv specific 2.1. Dezvoltarea și consolidarea legăturilor dintre mediul de cercetare și cel de afaceri.	2.1.1. Elaborarea unei Foi de parcurs pentru cooperarea dintre mediul de cercetare și mediul de afaceri.	1. Foaie de parcurs elaborată.	În limita alocațiilor aprobate anual prin legea bugetului de stat; bugetul de stat	2024	Ministerul Educației și Cercetării, Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare, organizațiile de drept public din domeniile cercetării și inovării, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, Camera de Comerț și Industrie, Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului

	2.1.2. Instituirea unei comisii strategice guvern - știință - mediu de afaceri pentru promovarea cooperării dintre mediul de cercetare și mediul de afaceri, pentru identificarea priorităților, modalităților și resurselor, publice și private, pentru a sprijini activități orientate spre creșterea competitivității economiei naționale.	1. Comisiei strategice guvern - știință – mediu constituită. 2. Plan de activitate al comisiei elaborat. 3. Numărul de ședințe a Comisiei desfășurate.	În limita alocațiilor aprobate anual prin legea bugetului de stat; bugetul de stat	2024	Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Ministerul Energiei, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare, Camera de Comerț și Industrie, organizațiile de drept public din domeniile cercetării și inovării, Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului.
--	--	---	--	------	---

	2.1.3. Organizarea activităților de informare, de diseminare și de brokeraj dintre mediul academic și cel de afaceri pentru stabilirea de noi parteneriate și noi modalități de colaborare.	1. Numărul de sesiuni de informare și diseminare desfășurate. 2. Numărul de evenimente de brokeraj desfășurate. 3. Numărul de parteneriate încheiate între organizațiile din domeniile cercetării și inovării și companii.	În limita alocațiilor aprobate anual prin legea bugetului de stat; bugetul de stat	2024-2027	Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Ministerul Energiei, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare, Camera de Comerț și Industrie, organizațiile de drept public din domeniile cercetării și inovării, Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului.
--	--	---	--	-----------	---

	2.1.4. Promovarea și stimularea programelor de schimb de talente între companii și organizații de cercetare și a programelor de doctorat industrial.	1. Numărul de programe de schimb elaborate. 2. Numărul de doctoranzi înmatriculați. 3. Numărul de cercetători încadrați în programele de schimb.	În limita alocațiilor aprobate anual prin legea bugetului de stat; bugetul de stat	2024-2027	Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Ministerul Energiei, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare, Camera de Comerț și Industrie, organizațiile de drept public din domeniile cercetării și inovării, Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului.
Obiectiv specific 2.2. Stimularea inovării și transferului tehnologic.	2.2.1. Crearea/stimularea activităților oficiilor de transfer tehnologic în cadrul universităților și constituirea unei rețele naționale de transfer tehnologic, care să contribuie la conectarea cu alte	1. Numărul de oficii de transfer tehnologic create; 2. Regulament elaborat și aprobat privind constituirea Rețelei naționale de transfer tehnologic;	În limita alocațiilor aprobate anual prin legea bugetului de stat;	2024-2027	Ministerul Educației și Cercetării, Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare,

	rețele internaționale și transferul experienței internaționale	3. Numărul de acorduri semnate cu rețelele internaționale de transfer tehnologic.	bugetul de stat Surse externe		organizațiile de drept public din domeniile cercetării și inovării.
	2.2.2. Organizarea concursurilor de proiecte în domeniile de specializare inteligentă pentru a stimula cercetarea prin colaborare dintre organizațiile de cercetare și companii.	1. Numărul de concursuri organizate. 2. Numărul de organizații de cercetare participante la concursuri. 3. Numărul de companii private participante la concursuri. 4. Numărul de proiecte finanțate. 5. Volumul finanțării extrabugetare atrase, %.	În limita alocațiilor aprobate anual prin legea bugetului de stat; bugetul de stat Surse externe Surse private	2024-2027	Ministerul Educației și Cercetării, Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare.
	2.2.3. Organizarea concursurilor de proiecte pentru dezvoltarea infrastructurii în domeniile de specializare inteligentă pentru a susține creșterea economică și creșterea competitivității companiilor.	1. Numărul de concursuri organizate. 2. Numărul de organizații de cercetare participante la concursuri. 3. Numărul de companii private participante la concursuri. 4. Numărul de proiecte finanțate. 5. Volumul finanțării extrabugetare atrase, %.	În limita alocațiilor aprobate anual prin legea bugetului de stat; bugetul de stat Surse externe Surse private	2024-2027	Ministerul Educației și Cercetării, Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare.

	2.2.4. Organizarea concursurilor de proiecte de inovare, proiecte de transfer tehnologic, proiecte de vouchere inovaționale pentru a sprijini transferul de cunoștințe și inovația, cu intenția de a îmbunătăți performanța și competitivitatea companiilor autohtone.	1. Numărul de concursuri de proiecte de inovare, proiecte de transfer tehnologic, proiecte de vouchere inovaționale organizate. 2. Numărul de organizații de cercetare participante la concursuri de proiecte de inovare, proiecte de transfer tehnologic, proiecte de vouchere inovaționale. 3. Numărul de companii private participante la concursuri de proiecte de inovare, proiecte de transfer tehnologic, proiecte de vouchere inovaționale. 4. Numărul de proiecte de inovare, proiecte de transfer tehnologic, proiecte de vouchere inovaționale finanțate. 5. Volumul finanțării extrabugetare atrase, %.	În limita alocațiilor aprobate anual prin legea bugetului de stat; bugetul de stat Surse externe Surse private	2024-2027	Ministerul Educației și Cercetării, Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare.
	2.2.5. Încurajarea investițiilor private pentru crearea unor mecanisme de finanțare și a unor scheme de granturi care să acopere întreg ciclul de viață al inovării.	1. Volumul total al investițiilor private atrase în cercetare. 2. Numărul de granturi acordate.	În limita alocațiilor aprobate anual prin legea bugetului de stat; bugetul de stat	2024-2027	Ministerul Educației și Cercetării, Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării,

			Surse externe Surse private		Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului, Camera de Comerț și Industrie.
Obiectivul general III: Integrarea în Spațiul European al Cercetării					
Obiectiv specific 3.1. Sporirea internaționalizării cercetării	3.1.1. Încheierea și valorificarea acordurilor bilaterale și multilaterale în domeniile cercetării și inovării.	1. Numărul de acorduri încheiate. 2. Numărul de proiecte comune desfășurate. 3. Volumul investițiilor străine atrase. 4. Dezvoltarea acordurilor multilaterale precum <i>Joint Programme Initiative</i> (Water JPI, Biodiversa+, Water4All, JPI AMR, AquaticPollutants). 5. Utilizarea instrumentelor precum TAIEX, TWINNING.	În limita alocațiilor aprobate anual prin legea bugetului de stat; bugetul de stat Surse externe	2024-2027	Ministerul Educației și Cercetării, Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare, Organizațiile de drept public din domeniile Cercetării și Inovării, Ministerele de resort.
	3.1.2. Consolidarea relațiilor de cooperare în domeniul cercetării științifice, dezvoltării tehnologice și inovării dintre organizațiile din Republica Moldova și din România, inclusiv prin organizarea Apelurilor de proiecte comune.	1. Numărul de apeluri de proiecte comune organizate. 2. Numărul total de organizații participante în apeluri. 3. Volumul total proiectelor finanțate.	În limita alocațiilor aprobate anual prin legea bugetului de stat; bugetul de stat	2024-2027	Ministerul Educației și Cercetării, Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare, Entitățile din domeniile Cercetării și Inovării,

			Surse externe		Ministerele de resort.
	3.1.3. Valorificarea oportunităților ce rezidă din calitatea de stat membru în cadrul Cooperării europene în știință și tehnologie (COST).	1. Numărul de participări în cadrul Acțiunilor COST. 2. Zile de informare organizate. 3. Număr de ședințe în cadrul Comitetului Oficialilor Înalți. 4. Numărul de ședințe ale Coordonatorilor Naționali COST.	În limita alocațiilor aprobate anual prin legea bugetului de stat; bugetul de stat	2024-2027	Ministerul Educației și Cercetării, Entitățile din domeniile Cercetării și Inovării.
	3.1.4. Susținerea realizării proiectelor de cercetare cu finanțare externă prin cofinanțare de la bugetul de stat.	1. Numărul de proiecte cofinanțate.	În limita alocațiilor aprobate anual prin legea bugetului de stat; bugetul de stat	2024-2027	Ministerul Educației și Cercetării, Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare, Organizațiile de drept public din domeniile Cercetării și Inovării
	3.1.5. Adoptarea valorilor și principiilor comune din Pactul pentru cercetare și inovare în Europa și ralierea la Noua agendă politică a Spațiului European al Cercetării.	1. Numărul de acțiuni ale Spațiului European al Cercetării implementate.	În limita alocațiilor aprobate anual prin legea bugetului de stat; bugetul de stat	2024-2027	Ministerul Educației și Cercetării, Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare, organizațiile de drept public din domeniile cercetării și inovării

Obiectiv specific 3.2. Valorificarea plenară a oportunităților ce rezidă din statutul de țară asociată la programul-cadru în domeniile cercetării și inovării „Orizont Europa”.	3.2.1. Consolidarea capacităților Agenției Naționale pentru Cercetare și Dezvoltare, Rețelei naționale a punctelor naționale de contact, a Oficiului Național Orizont Europa și a organizațiilor din domeniul cercetării și inovării privind valorificarea oportunităților ce rezidă din statutul de țară asociată la programul „Orizont Europa”.	1. Număr de instruiți naționale și internaționale la care participă Punctele Naționale de Contact. 2. Numărul total de participări la evenimente naționale și internaționale. 3. Numărul de aplicații depuse la programul „Orizont Europa”.	În limita alocațiilor aprobate anual prin legea bugetului de stat; bugetul de stat Surse externe	2024-2027	Ministerul Educației și Cercetării, Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare, organizațiile de drept public din domeniile cercetării și inovării
	3.2.2. Organizarea sistematică a campaniilor de diseminare privind apelurile de proiecte deschise și oferirea asistenței în procesul de aplicare.	1. Numărul total de consultări oferite la nivel național. 2. Numărul total de zile de informare desfășurate.	În limita alocațiilor aprobate anual prin legea bugetului de stat; bugetul de stat Surse externe	2024-2027	Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare, Ministerul Educației și Cercetării, Organizațiile de drept public din domeniile Cercetării și Inovării Partenerii externi
	3.2.3. Participarea activă la ședințele comitetelor de program și ale organelor consultative ale Spațiului european de cercetare.	1. Număr de participări ale Reprezentanților Oficiali. 2. Număr de participări ale Experților Naționali.	În limita alocațiilor aprobate anual prin legea bugetului de stat; bugetul de stat Surse externe	2024-2027	Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare, Ministerul Educației și Cercetării, Organizațiile de drept public din domeniile Cercetării și Inovării Partenerii externi

	3.2.4. Creșterea ratei de participare la programul „Orizont Europa” prin oferirea stimulentei organizațiilor de drept public din domeniile cercetării și inovării.	1. Volumul finanțării acordate pentru stimularea organizațiilor. 2. Numărul de propuneri de proiecte care au fost eligibile în Programul-cadru Orizont Europa. 3. Numărul de propuneri de proiecte care au obținut 80% din punctajul maxim în cadrul Programului Orizont Europa. 4. Numărul propunerilor de proiect, inclusiv individuale, care au obținut Marca de Excelență în cadrul Programului Orizont Europa.	În limita alocațiilor aprobate anual prin legea bugetului de stat; bugetul de stat	2024-2027	Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare, Ministerul Educației și Cercetării, Organizațiile de drept public din domeniile Cercetării și Inovării Partenerii externi
	3.2.5. Planificarea strategică pentru asocierea la următorul program-cadru european în domeniile cercetării și inovării.	1. Evaluarea ex-post a participării entităților din Republica Moldova la Programul-cadru ”Orizont Europa. 2. Elaborarea planului de acțiuni privind diseminarea apelurilor din următorul Program-cadru european din domeniile cercetării și inovării.	În limita alocațiilor aprobate anual prin legea bugetului de stat; bugetul de stat	2024-2027	Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare, Ministerul Educației și Cercetării, Organizațiile de drept public din domeniile Cercetării și Inovării Partenerii externi

NOTĂ INFORMATIVĂ

la proiectul Hotărârii Guvernului

cu privire la aprobarea Programului național în domeniile cercetării și inovării pentru anii 2024-2027

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Programului național în domeniile cercetării și inovării pentru anii 2024-2027 este elaborat de către Ministerul Educației și Cercetării.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

În conformitate cu prevederile articolului 27, pct. 1 din Codul cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova (Nr.259/2004, Monitorul Oficial Nr. 125-129 art.663), Programul național în domeniile cercetării și inovării (PNCI) este principalul document de politici prin care Guvernul stabilește prioritățile și obiectivele de dezvoltare în domeniile cercetării și inovării pentru o durată de 4 ani și asigură sincronizarea cu programul strategic de dezvoltare a țării, cu strategiile sectoriale și programele-cadru de cercetare ale Uniunii Europene.

Punctul 2 al aceluiași articol din Cod prevede că Programul național este elaborat de organul central de specialitate al statului care asigură elaborarea politicii naționale în domeniile cercetării și inovării și se aprobă de Guvern și, conform punctului 3 se realizează prin finanțare instituțională și prin proiecte de cercetare și inovare care corespund priorităților strategice de dezvoltare aprobate de Guvern.

Primul Program național în domeniile cercetării și inovării a fost elaborat în anul 2019 (HG 381/2019, Monitorul Oficial Nr.256-259 art. 506) pentru anii 2020-2023. Prin urmare, elaborarea unui nou Program național este imperativă, reieșind din considerentele că actualul PNCI se încheie la 31 decembrie 2023. Noul Program național derivă din obiectivul Programului de activitate al Guvernului "Moldova prosperă, sigură, europeană" privind revizuirea și modernizarea cadrului normativ pentru eficientizarea sistemului național de cercetare și inovare și sporirea impactului cercetărilor științifice asupra mediului de afaceri și a societății, inclusiv asigurarea unei creșteri permanente a alocațiilor pentru dezvoltarea infrastructurii de cercetare și a domeniului cercetării și inovării în ansamblu.

PNCI va cuprinde obiective și acțiuni pentru perioada anilor 2024-2027 și are drept scop implementarea politicilor Guvernului în domeniile cercetării și inovării, în conformitate cu obiectivele menționate în Strategia națională de dezvoltare "Moldova Europeană 2030". De asemenea, Programul național în domeniile cercetării și inovării 2024-2027 va contribui considerabil la atingerea obiectivului național de integrare în Uniunea Europeană. Programul național își propune integrarea în Spațiul European al Cercetării (SEC) prin transformarea progresivă a funcționării interne a organizațiilor de cercetare-inovare și prin dezvoltarea legăturilor cu organizații omoloage din Europa. Se urmărește de asemenea creșterea investițiilor în domeniile cercetării și inovării de la 0,23 % din PIB în 2023 la 0,67 % (în conformitate cu prevederile Strategiei "Moldova Europeană 2030").

Printre obiectivele majore ale noului PNCI se enumeră: creșterea numărului cercetătorilor, inclusiv prin atragerea tinerilor în cariera de cercetător; modernizarea infrastructurii de cercetare existente și dezvoltarea celei noi; stimularea parteneriatului mediul academic-mediul de afaceri, creșterea participării în Programul Orizont Europa și alte programe internaționale, ridicarea nivelului de cercetare autohton la standarde europene; dezvoltarea unei societăți bazate pe cunoaștere care va genera creșterea economică a țării.

La elaborarea PNCI în domeniile cercetării și inovării pentru anii 2024-2027 au fost luate în considerare inclusiv recomandările experților internaționali menționate în raportul final "Cu ambiție pentru transformare: Evaluarea finanțării cercetării, infrastructurilor de cercetare și

legăturilor de știință și industrie în Republica Moldova”, formulate în urma exercițiului <i>PSF Country</i> realizat prin intermediul mecanismului de suport al Uniunii Europene- <i>Horizon Europe Policy Support Facility</i> .
3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene
Proiectul hotărârii Guvernului nu are ca scop armonizarea legislației naționale cu cea a Uniunii Europene.
4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi
Principalele prevederi ale Programului național în domeniile cercetării și inovării pentru anii 2024-2027:
• integrarea sistemului național de cercetare și inovare în Spațiul European al Cercetării; • relansarea cercetării prin creșterea cheltuielilor destinate cercetării și inovării; • creșterea numărului angajaților în domeniile cercetării și inovării; • menținerea și dezvoltarea infrastructurii de cercetare și îmbunătățirea accesului pentru cercetători; • internaționalizarea cercetării autohtone; • mediatizarea rezultatelor activităților de cercetare și inovare atât la nivel național cât și cel internațional. • consolidarea și stimularea relațiilor de colaborare dintre mediul academic și cel de afaceri.
Elementele noi cuprinse în PNCI:
- Finanțarea cercetării și inovării în baza unei noi Metodologii de finanțare a organizațiilor de drept public din domeniile cercetării și inovării.
- Crearea Consiliului Consultativ pentru Știință și Tehnologie - un organ de consultanță pe lângă Ministerul Educației și Cercetării care va funcționa după un regulament propriu și va fi format din personalități științifice notorii din Republica Moldova. Crearea acestui organ este prevăzută și în modificările efectuate la Codul cu privire la știință și inovare.
- Crearea Consiliului Național pentru Integritate în Cercetare și Inovare- organism consultativ, fără personalitate juridică în subordinea Ministerului Educației și Cercetării, principala atribuție a acestuia fiind elaborarea unor norme de aplicare a Codului de Conduită pentru Integritatea în Cercetare (ALLEA).
5. Fundamentarea economică-financiară
Finanțarea Programului național în domeniile cercetării și inovării pentru anii 2024-2027 se va realiza prin finanțare instituțională de bază și finanțare prin competiție, din contul și în limitele alocațiilor aprobate în aceste scopuri în legea bugetului de stat pe anul respectiv, precum și din alte surse prevăzute de cadrul normativ.
6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare
Proiectul se încorporează în sistemul actelor normative și nu necesită amendarea cadrului normativ.
7. Avizarea și consultarea publică a proiectului
În vederea respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul privind inițierea elaborării proiectului Hotărârii Guvernului și conceptul Programului a fost plasat pe pagina web oficială a Ministerului Educației și Cercetării www.mec.gov.md , compartimentul Transparența decizională: și pe platforma https://particip.gov.md/ro/document/stages/anunt-privind-initierea-elaborarii-proiectului-programului-national-in-domeniile-cercetarii-si-inovararii-pentru-anii-2024-2027-si-a-planului-de-actiuni-privind-implementarea-acestuia/11394 . În conformitate cu art. 32 și art. 34 din Legea nr. 100/2017, proiectul urmează a fi supus procedurii de avizare, consultare publică și expertizare.

8. Constatările expertizei anticorupție
Proiectul urmează să fie supus expertizei anticorupție.
9. Constatările expertizei de compatibilitate
Proiectul nu necesită a fi supus expertizei de compatibilitate.
10. Constatările expertizei juridice
Proiectul urmează să fie supus expertizei juridice
11. Constatările altor expertize
Proiectul nu necesită a fi supus altor expertize.

Ministru

Dan PERCIUN

**Ministerul Educației și Cercetării
al Republicii Moldova**

MD-2033, mun. Chișinău, Piața Marii Adunări Naționale, 1
+373 (0) 22 25 01 34 +373 (0) 22 23 35 60

**Ministry of Education and Research of
the Republic of Moldova**

MD-2033, Chișinău, 1, Piața Marii Adunări Naționale
+373 (0) 22 25 01 34 +373 (0) 22 23 35 60

Nr. 04/2-07/ 5716 din 31.10.2023

Cancelaria de Stat

Ministerul Educației și Cercetării remite pentru a fi prezentată în ședința Secretarilor generali de stat *Cererea privind înregistrarea de către Cancelaria de Stat a proiectelor de acte care urmează a fi anunțate în cadrul ședinței Secretarilor generali de stat.*

Nr. crt.	Criterii de înregistrare	Nota autorului
1.	Categoria și denumirea proiectului	Proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la elaborarea Programului național în domeniile cercetării și inovării pentru anii 2024.
2.	Autoritatea care a elaborat proiectul	Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova
3.	Justificarea depunerii cererii	Noul Program național în domeniile cercetării și inovării pentru anii 2024-2027 precum și Planul de acțiuni privind implementarea acestuia vor asigura continuitatea politicii Guvernului în domeniile cercetării și inovării prin stabilirea priorităților și obiectivelor de dezvoltare în domeniile menționate pentru următorii patru ani. Actualul Program național în domeniile cercetării și inovării expiră la 31 decembrie 2023, prin urmare elaborarea noului Program național este imperativă și se încadrează conform prevederilor Codului cu privire la știință și inovare (nr.259/2004). Noul Programul național va cuprinde obiective și acțiuni pentru perioada anilor 2024-2027 și are drept scop implementarea politicilor Guvernului în domeniile cercetării și inovării, în conformitate cu obiectivele menționate în Strategia națională de dezvoltare „Moldova Europeană 2030” precum și va contribui la integrarea sistemului național de cercetare-inovare în Spațiul European al Cercetării (SEC).
4.	Lista autorităților și instituțiilor a căror avizare este necesară	Ministerul Sănătății Ministerul Culturii Ministerul Finanțelor Ministerul Apărării

		Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene Ministerul Afacerilor Interne Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare Ministerul Justiției Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale Ministerul Muncii și Protecției Sociale Ministerul Mediului Ministerul Energiei Centrul Național Anticorupție Consiliul Rectorilor din Republica Moldova Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare Academia de Științe a Moldovei Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare
5.	Termenul-limită pentru depunerea avizelor/expertizelor	10 zile
6.	Persoana responsabilă de promovarea proiectului	Igor Chiosa, Șef interimar, Direcția politici în domeniile cercetării și inovării tel: 022 23 27 46, e-mail: igor.chiosa@mec.gov.md
7.	Anexe	1. Proiectul hotărârii cu anexe 2. Nota informativă
8.	Data și ora depunerii	
9.	Semnătura	

Ministru

Dan PERCIUN

